Міністерство освіти і науки України
Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету
Кафедра менеджменту, економіки та права

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВПП 1.1. Вступ до фаху (менеджмент міжнародних авіаційних перевезень)

напрям підготовки 6.030601 «Менеджмент»
професійне спрямування
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
варіативна компонента «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень»

www.klanau.kr.ua

Кіровоград
2015 рік

Розроблено та внесено: ***Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету, кафедра менеджменту, економіки та права***

Розробник програми: ***Сікірда Ю.В., доцент кафедри менеджменту, економіки та права, к.т.н., доцент***

Обговорено та схвалено Методичною радою факультету менеджменту за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».
Протокол від 31 серпня 2015 року № 1.

31 серпня 2015 року Голова _____ А.В. Залевський

www.klanau.kr.ua

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху» (менеджмент міжнародних авіаційних перевезень) складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ***бакалаврів*** напряму підготовки ***6.030601 «Менеджмент»*** професійного спрямування ***«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»*** варіативної компоненти ***«Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень».***

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості та загальні закономірності діяльності складових міжнародної цивільної авіації.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Вступ до фаху» є вихідною, передує вивченню циклу професійно-орієнтованих дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. ***Основи міжнародної цивільної авіації***

Тема 1. *Загальні принципи польоту і класифікація повітряних суден*

Тема 2. *Основи теорії польоту. Класифікація польотів*

Тема 3. *Міжнародна авіаційна інфраструктура і система управління міжнародною цивільною авіацією*

Змістовий модуль 2. ***Основи авіаційного виробництва на міжнародному ринку***

Тема 4. *Авіаційні послуги на міжнародному ринку*

Тема 5. *Технологія та організація авіаційної діяльності на міжнародному ринку*

Тема 6. *Забезпечення авіаційної діяльності на міжнародному ринку*

Змістовий модуль 3. ***Економічні основи діяльності міжнародної цивільної авіації***

Тема 7. *Виробництво авіаційних послуг на міжнародному ринку*

Тема 8. *Реалізація та споживання авіаційних послуг на міжнародному ринку*

Тема 9. *Основи економіки міжнародної цивільної авіації*

Змістовий модуль 4. ***Основи менеджменту авіаційної діяльності на міжнародному ринку***

Тема 10. *Основи управлінської діяльності*

Тема 11. *Менеджмент авіаційної діяльності та маркетинг авіаційних послуг на міжнародному ринку*

Тема 12. *Професійна діяльність авіаційного менеджера на міжнародному ринку*

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до фаху» є формування у майбутніх фахівців з менеджменту уявлень щодо діяльності міжнародного авіаційного транспорту, ознайомлення з специфікою його продукції та системою управління авіатранспортним виробництвом.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни «Вступ до фаху» є розкриття місця і ролі авіаційного менеджера в діяльності авіаційних підприємств і організацій, що працюють на зовнішніх ринках.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми курсанти і слухачі повинні:

знати:

- принципи польоту літальних апаратів;
- класифікацію повітряних суден;
- основи теорії польоту, етапи і класифікацію польотів повітряних суден;
- об'єкти та суб'єкти авіаційної діяльності на міжнародному ринку;
- систему управління діяльністю міжнародної цивільної авіації;
- види та особливості авіаційних послуг на міжнародному ринку;

www.klnau.kr.ua

- основи технології, організації та забезпечення авіаційної діяльності на міжнародному ринку;
- основи виробництва, реалізації та споживання авіаційних послуг на міжнародному ринку;
- основи економіки міжнародної цивільної авіації;
- основи управлінської діяльності;
- основи менеджменту та маркетингу міжнародних авіаційних послуг;
- основи професійної діяльності авіаційного менеджера на міжнародному ринку;

вміти:

- відбирати, систематизувати й аналізувати необхідну інформацію;
- здійснювати пошук необхідної інформації засобами Інтернет;
- систематизувати, аналізувати та оформлювати інформацію у вигляді тез та рефератів;
- складати доповідь за результатами пошуку;
- проводити презентацію та публічний виступ.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/ 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Основи міжнародної цивільної авіації*

Тема 1. *Загальні принципи польоту і класифікація повітряних суден*

Вступ до курсу. Поняття повітроплавання, авіації і космонавтики. Принципи польоту, поняття і класифікація літальних апаратів (ЛА). Поняття та види повітряних суден (ПС). Основні конструктивні частини літака. Класифікація ПС.

Тема 2. *Основи теорії польоту. Класифікація польотів*

Сили, що діють на літак в польоті. Поняття та етапи польоту ПС. Загальні правила виконання польотів ПС. Класифікація польотів ПС. Польоти в особливих умовах і особливих випадках.

Тема 3. *Міжнародна авіаційна інфраструктура і система управління міжнародною цивільною авіацією*

Авіаційна промисловість та авіаційна інфраструктура як основні складові компоненти галузі цивільної авіації. Суб'єкти авіаційної діяльності. Призначення та класифікація авіаційних підприємств і організацій. Національна система управління діяльністю цивільної авіації. Міжнародні та регіональні авіаційні організації, членом яких є Україна.

Змістовий модуль 2. *Основи авіаційного виробництва на міжнародному ринку*

Тема 4. *Авіаційні послуги на міжнародному ринку*

Поняття та склад сфер матеріального та нематеріального виробництва. Основні складові частини діяльності з виробництва авіапослуг. Основне завдання та характеристика повітряного транспорту. Класифікація авіаційних послуг як результату авіаційного виробництва. Особливості виробництва авіаційних послуг, основні параметри та критерії оцінки їх якості.

Тема 5. *Технологія та організація авіаційної діяльності на міжнародному ринку*

Підстави та документи на виконання авіаперевезень і авіаційних робіт. Розробка та комплектування рейсу, реєстрація пасажирів і багажу в аеропорту, правила поведінки пасажира на борту літака. Відповідальність авіаперевізника за шкоду, заподіяну пасажирам і багажу. Сертифікація, реєстрація і ліцензування в цивільній авіації, організація використання повітряного простору. Сутність та складові безпеки авіації, охорона праці в авіаційній галузі.

Тема 6. *Забезпечення авіаційної діяльності на міжнародному ринку*

Основні види забезпечення цивільної авіації (ЦА): штурманське, аеронавігаційне,

www.klanau.kr.ua

метеорологічне, інженерно-авіаційне, аеродромне, електросвітлотехнічне, радіотехнічне, орнітологічне, режимно-охоронне, медичне, пошукове та аварійно-рятувальне, організація перевезень, оперативне управління авіаційним виробництвом.

Змістовий модуль 3. ***Економічні основи діяльності міжнародної цивільної авіації***

Тема 7. *Виробництво авіаційних послуг на міжнародному ринку*

Виробничі та невиробничі фонди ЦА. Основні та оборотні виробничі фонди ЦА. Облік і оцінка основних фондів ЦА. Зношування і ремонт основних засобів в ЦА. Амортизація основних фондів ЦА.

Тема 8. *Реалізація та споживання авіаційних послуг на міжнародному ринку*

Канали збуту авіаційних послуг, бронювання авіаперевезень. Система сервісного обслуговування на повітряному транспорті. Ринок авіаційних послуг і регулювання доступу на нього. Форми комерційного співробітництва авіаперевізників та взаєморозрахунки на ринку авіапослуг. Характеристика світового і національного ринків авіаційних послуг.

Тема 9. *Основи економіки міжнародної цивільної авіації*

Ціноутворення в ЦА. Поняття і класифікація авіаційних тарифів. Аеронавігаційні та аеропортові збори. Авіаційне страхування.

Змістовий модуль 4. ***Основи менеджменту авіаційної діяльності на міжнародному ринку***

Тема 10. *Основи управлінської діяльності*

Співвідношення понять "управління" і "менеджмент". Особливості управлінської праці, її наукова організація. Комунікації та інформація в управлінській діяльності. Управлінські рішення.

Тема 11. *Менеджмент авіаційної діяльності та маркетинг авіаційних послуг на міжнародному ринку*

Поняття менеджменту авіаційної діяльності, його об’єкти та суб’єкти. Види менеджменту на авіатранспорті. Середовище менеджменту авіапідприємства. Поняття, функції та етапи маркетингу авіапослуг. Фактори, що впливають на поведінку споживачів авіаційних послуг, та аналіз маркетингових можливостей авіапідприємства.

Тема 12. *Професійна діяльність авіаційного менеджера на міжнародному ринку*

Сучасне значення поняття "менеджер", функції та ролі менеджера. Поняття, склад та вимоги до авіаційного персоналу, проблема його плинності. Методи і стилі управління авіаційного менеджера, його кар'єра. Поняття впливу, влади та лідерства авіаційного менеджера. Управлінська культура.

www.kiarau.kr.ua

3. Рекомендована література

1. Повітряний кодекс України : введ. в дію Постановою ВР від 19.05.2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48–49. – Ст. 536.
2. Концепція розвитку цивільної авіації України : затв. Постановою КМУ від 28 грудня 1996 р. № 1587. – К. : МТУ, 1996. – 20 с.
3. Положення про використання повітряного простору України: затв. постановою КМУ від 29 березня 2002 р. № 401 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 14. – С. 85.
4. Наставление по производству полетов в гражданской авиации СССР (с изменениями и дополнениями, внесенными приказом МТСУ от 22.12.2006 г. № 1179) : утв. приказом МГА от 08.04.1885 г. № 77. – К. : МТСУ, 2006. – 262 с.
5. Положення про Державну авіаційну службу України : затв. указом Президента України від 06.04.2011 р. № 398/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – С. 103.
6. Балабанова Л.В. Організація праці менеджера : навч. пос. / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 304 с.

7. Безпека авіації / В.А. Бабак, В.П. Харченко, В.О. Максимов та ін. – К. : Техніка, 2004. – 584 с.
8. Зеркалов Д.В. Транспортна система України : довідник / Д.В. Зеркалов – К. : Основа, 2007. – 620 с.
9. Коба В.Г. Економіка транспорту : навч. пос. / В.Г. Коба. – К. : КДАВТ, КМУЦА, 2005. – 254 с.
10. Коваленко Г.В. Летная эксплуатация : уч. пос. для вузов / Г.В. Коваленко, А.Л. Микинелов, В.Е. Чепига. – М. : Машиностроение, 2007. – 416 с.
11. Костромина Е.В. Авиатранспортный маркетинг / Е.В. Костромина. – М. : НОУ ВКШ "Авиабизнес", 2003. – 384 с.
12. Кулаев Ю.Ф. Экономика гражданской авиации Украины : монография / Ю.Ф. Кулаев. – К. : "Феникс", 2004. – 666 с.
13. Менеджмент на транспорте / Н.Н. Громов, В.А. Персианов, Н.С. Усков и др.; Под общ. ред. Н.Н. Громова, В.А. Персианова. – М. : ИЦ "Академия", 2003. – 528 с.
14. Сетков В.И. Основы общего менеджмента (краткий курс) / В.И. Сетков. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 169 с.
15. Яцківський Л.Ю. Загальний курс транспорту : навч. пос. у 2-х книгах / Л.Ю. Яцківський, Д.В. Зеркалов. – Кн. 1. – К. : Арістей, 2007. – 544 с.
16. Яцківський Л.Ю. Загальний курс транспорту:навч. пос. у 2-х книгах / Л.Ю. Яцківський, Д.В. Зеркалов. – Кн. 2. – К. : Арістей, 2008. – 426 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання <u>диференційований залік.</u>

5. Засоби діагностики успішності навчання

Контроль успішності та якості навчання здійснюється за допомогою рейтингової системи оцінювання, яка передбачає наступні контрольні заходи:

- поточний контроль (за темами);
- модульний (рубіжний) контроль (за модулями – одним чи кількома змістовними модулями (2 модульних контролі з дисципліни);
- підсумковий (семестровий) контроль (за навчальним курсом).

♦ Навчальні досягнення курсанта оцінюються за 100-бальною шкалою успішності на основі рівномірного розподілу балів за видами виконуваних робіт згідно зі структурою залікових модулів навчальної діяльності за змістовними модулями курсу – модульно-заліковим планом.

Поточний контроль успішності навчання (за темами) здійснюється за всіма елементами залікових модулів (видами навчальної роботи), проводиться на практичних заняттях з відповідних тем дисципліни і передбачає виконання поточної контрольної роботи і діагностування якості навчальної діяльності за видами самостійної підготовки: контроль засвоєння знань за лекційним модулем і модулем самостійної роботи та перевірку домашньої індивідуально-творчої контрольної роботи за індивідуальним і науковим модулями навчальної діяльності курсанта.

♦ ***Поточна оцінка успішності навчання*** (за темами) визначається за 100-бальною шкалою як сума балів за виконання контрольних завдань для поточного контролю успішності (поточної контрольної роботи) – 40 балів і результатів діагностування якості самостійної підготовки – 60 балів (контроль знань за темою – 20 балів і домашня індивідуально-творча контрольна робота – 40 балів).

♦ Оцінка успішності навчання за змістовими модулями визначається за 100-бальною шкалою як середня поточних оцінок успішності навчання за темами, які складають даний змістовий модуль.

♦ Акумульована модульна оцінка успішності навчання (бальна оцінка за модуль, за яким проводиться модульний контроль) визначається за 100-бальною шкалою як середня оцінок успішності навчання за змістовими модулями, які складають даний модуль/середня поточних оцінок успішності навчання за темами модуля.

www.knau.kr.ua

♦ У випадку, якщо акумульована модульна оцінка успішності навчання складає не менше 60% (60 балів), відповідний модуль за бажанням курсанта може бути зарахований автоматично, без проведення модульного контролю. В іншому випадку проводиться модульний контроль.

Модульний контроль успішності навчання (за модулями) проводиться на спеціально визначених практичних заняттях і передбачає проведення модульної контрольної роботи з урахуванням акумульованої модульної оцінки успішності навчання.

♦ Контрольна модульна оцінка успішності навчання (за результатами проведення модульного контролю) визначається за 100-бальною шкалою як сума балів за виконання контрольних завдань для модульного контролю – 40 балів і 60% акумульованої модульної оцінки успішності навчання – 60 балів.

♦ Залікова ***модульна оцінка успішності навчання*** (за модулями) визначається за 100-бальною шкалою як краща (з більшою кількістю балів) з акумульованої чи контрольної модульних оцінок успішності навчання.

♦ Акумульована підсумкова оцінка успішності навчання (з курсу) визначається за 100-бальною шкалою як середня залікових модульних оцінок успішності навчання (за модулями).

♦ У випадку, якщо акумульована підсумкова оцінка успішності навчання складає не менше 60% (60 балів), заліковий кредит з курсу за бажанням курсанта може бути зарахований автоматично. В іншому випадку проводиться підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності навчання (за курсом) проводиться на спеціально визначених практичних заняттях або організується іншим чином і передбачає проведення підсумкової контрольної роботи з урахуванням акумульованої підсумкової оцінки успішності навчання.

♦ Контрольна підсумкова оцінка успішності навчання (за результатами проведення підсумкового контролю) визначається за 100-бальною шкалою як сума балів за виконання контрольних завдань для підсумкового контролю – 40 балів і 60% акумульованої підсумкової оцінки успішності навчання – 60 балів.

♦ Залікова ***підсумкова оцінка успішності навчання*** визначається за 100-бальною шкалою як краща (з більшою кількістю балів) з акумульованої чи контрольної підсумкових оцінок успішності навчання.

www.kharau.kr.ua